

Prin urmare, în unele puncte cele două paradigme se amestecă. O mențiune specială trebuie făcută cu privire la înlocuirea pers. 4, 5 (*avem să cîntăm, aveți să cîntați*) cu formele *o să cîntăm, o să cîntați* (v. punctele 182, 682, 729, 987). Contaminarea celor două paradigme (*avem să cîntăm, aveți să cîntați* cu *o să cîntăm, o să cîntați*) se face, în primul rînd, pe baza apropierii dintre cele două auxiliare.

În dezvoltarea celor două auxiliare, în istoria limbii române există direcții cu totul opuse. Viitorul cu *a avea* + *infinitivul*, atestat într-o epocă veche, manifestă o puternică tendință de dispariție, fiind în general înlocuit, cam din secolul al XVIII-lea, cu forma *aux.* + *conjunctivul*. Din această formă se dezvoltă ceva mai târziu viitorul cu auxiliarul invariabil de tipul *o să cînt.* Dimpotrivă, viitorul cu *voi* + *infinitivul* capătă o mare extensiune, pe cînd *voi* + *conjunctivul* devine din ce în ce mai rar.

Structura viitorului *a avea* + *infinitivul*, *a avea* + *conjunctivul* permite intercalarea între auxiliar și verbul predicativ a unui pronume personal în cazul dativ sau acuzativ.

Construcțiile *am a-mi cumpăra niște cărți, ai a-ți cumpăra niște cărți, are a-și cumpăra niște cărți* sînt corecte în limba română și în ele auxiliarul poate fi înlocuit prin *trebuie*. Dimpotrivă, construcțiile *voi a-mi cumpăra ... vei a-ți cumpăra, va a-și cumpăra* nu sînt corecte cu excepția persoanei I unde *voi* poate fi înlocuit cu *doresc, vreau*. Același lucru se observă și în construcțiile cu un pronume în cazul acuzativ: *are (o) să-l vadă* și *va să-l vadă*. Viitorul de tipul *o să cînt*, din punctul de vedere discutat aici, se comportă ca viitorul de tipul *am să cînt*. Dacă am considera pe *o* ca provenind din *va* rămîm neclare cel puțin două probleme:

a) de ce o formă de viitor popular cu *o* (< *va*) apare ulterior formei cu *am* + *conjunctivul*?

b) de ce viitorul cu *o* + *conjunctivul* se comportă din punct de vedere sintagmatic ca *am* + *conjunctivul* și se deosebește de *voi* + *conjunctivul*?

Se mai poate adăuga un fapt de o deosebită importanță. În punctele 848 (Strehaia-Mehedinți), 836 (Peștișani-Gorj) și 812 (Grădiștea-Gorj) Rodica Orza¹ citează formele *ai cînta, ați cînta* identice formal cu condiționalul prezent. Autoarea este de părere că ar fi „exagerat să considerăm aceste forme drept reminiscențe ale limbii secolului al XVI-lea”.

La formele de viitor citate de Rodica Orza ar fi de adăugat și forma *ați să cîntați*, prezentă la Strehaia (graiul natal al autorului articolului de față). Auxiliarul acesta trebuie interpretat ca o formă scurtă provenită din *aveți*. Se poate proba în felul acesta că în structura viitorului cu *a avea* + *conjunctivul* există pentru persoana a 5-a două forme: *aveți să cîntați* și *ați să cîntați*. Auxiliarul scurt a fost desigur părăsit datorită, probabil, pericolului de omonimie dintre viitor și condiționalul prezent.

B) În ceea ce privește dezvoltarea auxiliarului invariabil *o* (din *au*), nu este vorba de un proces izolat. În graiurile din Banat și Țara Hațegului²,

¹ Op. cit., p. 236.

² Cf. J. Byck, *Doubles désinences en roumain* în « Bulletin Linguistique » IV, 1936, p. 201.